

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Η ΠΟΝΕΜΕΝΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ

Γ'.

ΠΩΣ είδαμε στο προηγούμενο φύλλο, παρ' όλες τις επιθέσεις των κριτικών, άρχισε σιγά-σιγά να δημοσιεύεται ένα γεύμα θανατισμού προς τόν Προυστ μεταξύ των διανοούμενων της Γαλλίας.

Οι έλεκτοι διανοούμενοι που αποτελούσαν τον κύκλο της «Νέας Γαλλικής Έπιδηλώσεως», έδειχναν τώρα τον μεγαλύτερο θαυμασμό. Ο Άντρι Ζιντ έγραψε ένα άρθρο, στο οποίο αποκαλούσε τόν ύφος τού Προυστ «έκμη γοητείας». Ο Ζακ Ριβιέρ, ό οποίος βρισκόταν αγκυλωτός στη Γερμανία, είχε μαζί τού τού βιβλίο τού Προυστ, τού οποίου ξεχώρισε ανάμεσα σ' όλα τ' άλλα.

Τέλος, ό παγκόσμιος πόλεμος τελείωσε, ή άνακοχή ύπεγράφη και τού δεύτερο βιβλίο τού Προυστ «Στόν ίσχω τών κοριτσιών με τά λουλούδια» έξεδόθη... Οι περισσότεροι άπ' τούς κριτικούς κράτησαν ατή τή φορά κάποιο επιφυλακτικό τόνο... Μά, πλάι στις κριτικές αυτές, έγραφήσαν και άλλες ύπεροχες, ένθουσιώδεις, πραγματικοί διθύραμβοι, όπως τού Λέοντος Ντοντέ, τού Ροβέρτου Ντρέφους, κτλ.

Τότε οι φίλοι τού τού υπέβαλαν και πάλι ύποψηφότητα για τού βραβείο Γκονκούρ. Μά ό ακαδημαϊκό έδιστάσαν και φοβόντουσαν να τού τού δώσουν... Έλεγαν πως ό Προυστ ήταν πολύ πλούσιος και όχι νέος... Ψάτσος όταν συνήλθαν σέ σύσκεψη, ό Λέων Ντοντέ κατόρθωσε ν' άποσπάσει τούς ψήφους 6 συναδέλφων τού ύπερ τού Προυστ, ενώ ό ύπόλοιποι τέσσερες ψήφισαν τού περιήγμο πολεμικό μυθιστόρημα τού Ρολάν Ντορζελές «Οί Ξυλνίοι Σταυροί».

Έτσι ό Προυστ πήρε τού βραβείο. Ποτέ τού βραβείο Γκονκούρ δεν είχε άπονεμηθεί πο δίκαια. Ψάτσος ή βράβευσι τού Προυστ έκανε τις περισσότερες έφημερίδες να φρονάζουν. Άλλοι άπ' τούς κριτικούς τών έγραφαν σαρκαστικά, άλλοι μοχθηρά, άλλοι ώργισμένα.

Ατή τή φορά — έγραφε κάποιος — ή Άκαδημία Γκονκούρ έδωσε τού βραβείο της σ' ένα άγνωστο, ό οποίος, άλλοιμονο! θά μείνη άγνωστος στόν αιώνα τόν άπαντα... Έγραψαν μάλιστα μέχρι τού σημείου να λένε ότι ό Προυστ, ό οποίος δεν είχε πελευήσει, έζήτησε τού βραβείο από ένα πολεμιστή σάν τόν Ντορζελές...

Συγχρόνως όμως, τά περισσότερα από τά μέλη της Άκαδημίας Γκονκούρ υπεράσπιζαν με μεγάλη αξιοσέπεια τόν έλεκτό τους. Μά ό Προυστ δεν είχε πια ανάγκη καμιάς ύποστηρίξεως. Ποτέ φιλολογικό βραβείο δεν είχε κάνει ένα συγγραφέα τόσο διάσημο από τή μά μερα στην άλλη, όσο στην περίπτωσι αυτή. Τό όνομα τού Προυστ ήταν στά στόματα όλων κι ή μεγάλη τού δόξα άρχισε...

Ήταν τότε σαφανταχτό χρόνων... Άλλο τρία χρόνια ζωής τού έμεναν άζομα...

Κατά τις ήμέρες που έπακολούθησαν μετά τή βράβευσι τού, ό Προυστ έλαβε άπ' όλα τά μέρη τού κόσμου 870 θεομώτατες συγχαρητήρες έπιστολές. Πώς ν' άπαντήση σ' όλα αυτά τά γραμμάτια; Παρ' όλη τήν εύγνωμοσύνη που έννοιωσε σ' όλους εκείνους τούς άγνωστους θαυμαστάς του, ούτε ή ύγεια τού, ούτε ό καρός τού τού επέτρεπαν...

Ψάτσος, αυτό δεν τόν έμπόδιζε να παραθέτη μεγαλοπρεπή γεύματα στο «Ριτζ» σ' αυτούς που τού άπένειμαν τού βραβείο Γκονκούρ ή που συνήργησαν για να τού πάρη. Στα γεύματα αυτά, μαζί με τούς ανθρώπους τών γραμμάτων, τούς ακαδημαϊκούς και τούς κριτικούς, προσκαλούσε, όπως άλλοτε στο σπίτι του, και μερικές προσωπικότητες της άριστοκρατίας...

Έπειδή όμως ή άρρώστεια τού δεν τόν άφινε να Ξέρη άν θά είνε καλά τήν άλλη μέρα, προσκαλούσε πάντα τούς συνδαιτημόνες τού τήν τελευταία ώρα... Έτσι όμως σ' περισσότερους δεν πήγαν, γιατί ήσαν άποσχιολιμένοι τήν ώρα εκείνη, και τά έξοδα τού Προυστ γινόντουσαν άδικα.

Κάποτε είχε παραγγείλει στο «Ριτζ» ένα γεύμα για δεκαπέντε πρόσωπα, τά οποία είχε προσκαλέσει προ δύο άκριβώς ώρών. Μέσα σ' ένα ιδιαίτερο σαλόνι, μπρός σ' ένα άπέραντο τραπέζι στρωμένο και στολισμένο με λουλούδια, ό Μαρσέλ περιμενε τούς καλεσμένους του... Μά τού κάκου... Κανείς δεν φανώταν... Τέλος, άργά, φάνηκε κάποιος κι έπειδή ή ώρα ήταν περασμένη και δεν ύπηρεσε καμιά μά έλάς νάρθη κι' άλλος, ό Προυστ κάθησε κι' έφαγε μαζί τού μόνο, τή στιγμή που είχε πληρώσει γεύμα για δεκαπέντε πρόσωπα.

Μά αυτό δεν τόν έμπόδιζε να προσκαλέση έπειτ' από δυό-τρεις μέρες σέ άλλο γεύμα κι' αυτούς που δεν πήγαν.

Τά πορμπουάρ που έδινε τώρα στα γκαρσόνια ήσαν μεγαλύτερα από κάθε άλλη φορά. Μέσα στη μέθη της γενναιωδούς του Ξόδεψε σέ δέκα νύχτες τις πέντε χιλιάδες φράγκα τού βραβείου τού και άλλες 10,000 δικά του.

Η βράβευσι τού είχε γίνει άφορη ή τόν περιστοιχίζουν καινούργιοι φίλοι, τούς οποίους ό Προυστ συμπαθούσε ιδιαίτερα, γιατί είχαν αγαπήσει τόν συγγραφέα πριν άκόμα γνωρίσουν τόν άνθρωπο. Οι περισσότεροι άπ' αυτούς ήσαν νέοι. Ο θαυμασμός αυτός της νέας γενεάς για τού έργο τού ήταν εκείνο που τόν συγκαλούσε περισσότερα... Τι μπορούσε άλλωστε να περιμένη από τούς άλλους, τούς παλιούς; «Δέν καταλαβαίνω τού έργο τού — έγραφε π.χ. ό Άνατόλ Φράνς. Κατέβαλα κάθε προσπάθεια για να τού καταλάβω, μά δεν τού κατόρθωσα. Δέν καταλαβαίνει κανείς παρά τούς συγχρόνους τού και τούς ανθρώπους της γενεάς που άκολουθεί κατόπιν. Η νέες, ή νεότερες γενεές, είνε άκατάληπτες για μάς τούς γέροντες».

Ο Προυστ έντομεταξύ άπολαμβάνει γοητευμένος τή δόξα τού. Ποτέ τού δεν είχε πιστέψει σέ μια τέτοια δόξα, παρ' όλη τήν πεποίθησι που είχε στόν έαυτό τού. Γι' αυτό έμενε τώρα κατάντηρος κι' ή επιτυχία τού τού μεθούσε. Ήσαν τόσο πολλοί οι άνθρωποι που ήλθαν να τού μιλήσουν, ώστε αναγκαζόταν να έχη ώρες άκροάσεως, σαν βασιλεύς.

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΣΤΟ ΠΗΓΑΔΙ (Εικόνη της Ε. Γκάρντενερ).

της αναωρησέως τούς, τά μεσάνυχτα άκριβώς, ό Προυστ παρουσιάστηκε μεπροστά τούς στο Ξενοδοχείο τούς, τυλιγμένος στη μάχη τού γούνα.

Τους άνήγγειλε ότι θά έμενε μια στιγμή μόνο, μά ή στιγμή αυτή, μόρσ άπέραντη χαρά τών Άμερικανών, παρατάθηκε ως τού πρωί.

Η δόξα τού Προυστ είχε περάσει πια τά σύνορα της Γαλλίας. Οι μεγαλύτεροι συγγραφείς τών άλλων χωρών αναγνώριζαν τή μεγαλοφύα τού, όπως ό Κόνραδ, ό Άρνολδ Μπένετ, ή Βιργίνια Βόλφ στην Άγγλία, ό μέγας κριτικός Κοδριους στη Γερμανία, ό Ρίλκε στην Αυστρία, κλπ. κλπ. Η έφημερίδες της Όλλανδίας, της Ισπανίας, της Ιταλίας, της Γιουγκοσλαβίας και της Περσίας άκόμα, μιλούσαν γι' αυτόν και τόν παρέβαλαν με τόν Σαιν-Σιμόν, τόν Μπαλζάκ, τόν Ρουσσό, τόν Δοστογιέφσκου... Οι «Γάμις» έγραφαν πως ήταν ό μεγαλύτερος συγγραφέας της εποχής μας. Η δόξα τού ήταν πια πλήρης...

ΣΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ : Η συνέχεια.